Kenniscentrum TGG Transgenerationeel Georganiseerd Geweld

Kanttekeningen bij en Aanvullingen op het eindrapport van de commissie Hendriks

Inleiding

Het lang verwachte eindrapport van de Tijdelijke Onderzoekscommissie Georganiseerd Sadistisch Misbruik van Minderjarigen - de commissie Hendriks – bevat een aantal belangrijke standpunten. *Met name dat de commissie vaststelt dat georganiseerd sadistisch misbruik bestaat is waardevol voor ieder die zich met deze problematiek bezighoudt, en met name overlevers. Ook de vaststelling dat vrijwel geen van de door de commissie geïnterviewde overlevers melding maakt van zogenaamde hervonden herinneringen is belangrijk. Het KTGG stelt dit zeer op prijs.*
Ook het advies te komen tot een kenniscentrum waarderen wij.

Het is te betreuren dat het eindrapport daarnaast op een aantal punten zaken op een zodanige wijze beschrijft, dat eerder genoemde positieve standpunten worden verzwakt. Daarover meer hieronder. Hierdoor ontstaat de indruk dat een poging is gedaan het rapport zodanig te schrijven dat iedereen – met alle verschillende tegenstrijdige standpunten over deze materie – zich erin kan vinden.

NB. Het KTGG gebruikt bij voorkeur de term overlevers in plaats van slachtoffers; dit omdat vrijwel alle informatie die bekend wordt, afkomstig is van mensen die erin zijn geslaagd zich enigszins of meer los te maken van het dadernetwerk, en dus in staat zijn tot meer afstand van wat hun werd aangedaan. Slachtoffers zijn degenen die nog volledig onder invloed staan van het pedo-seksuele netwerk.

Georganiseerd sadistisch misbruik bestaat

Een zeer belangrijk standpunt.
Enigszins merkwaardig dat het nodig is dit zo duidelijk op te schrijven. Immers de motie die ten grondslag ligt aan de instelling van de commissie, en het Instellingsbesluit benoemen dit reeds zo, en stellen dus in feite vast dat dit het uitgangspunt is.
Maar niettemin, belangrijk dat de commissie dit nog eens herhaalt.

Hervonden herinneringen

De commissie heeft vastgesteld dat de door haar geïnterviewde overlevers nauwelijks melding maken van 'hervonden herinneringen'.
Dit is een belangrijke vaststelling omdat over herinneringen veel controverses bestaan, waar zowel overlevers als hulpverleners last van hebben, omdat zij die het bestaan van 'hervonden herinneringen' beschouwen als ofwel niet bestaand dan wel het resultaat van suggestief handelen van hulpverleners, in ons land nogal van zich laten horen.
De vaststelling door de commissie doet recht aan wat overlevers en therapeuten zelf ervaren.
Later in deze kanttekeningen en aanvullingen komen we hierop terug.

Kenniscentrum
Hoewel er meer bekend is over georganiseerd sadistisch misbruik met of zonder rituele kenmerken dan velen beseffen, zijn er ook nog belangrijke leemtes. Deze kunnen slechts door multidisciplinair uitgevoerd onderzoek worden opgevuld.
Ook op dit punt komen we later terug.

Correcties en aanvullingen
Hieronder worden een aantal punten uit het rapport besproken waar het KTGG moeite mee heeft, en wat daar de redenen voor zijn.
Achtereenvolgens komen de volgende punten aan de orde:

1. Begripsbepaling
2. Ritueel
3. Suggestie
4. Dissociatieve problematiek
5. Herinneringen
6. Interviews en verslagen
7. Opsporing
8. Meldpunt
9. Kenniscentrum
10. Slotbeschouwing

1. Begripsbepaling

- Georganiseerd. Op zich geeft de commissie een heldere omschrijving, die echter een essentieel feit niet vermeldt. In het verband van de opdracht gaat het over misbruik in georganiseerde *criminele* netwerken. Dit laatste vermeldt het rapport niet. Deze wijze van netwerkorganisatie laat zien dat de lijnen tussen het misbruikende netwerk en criminaliteit (kinderporno en –prostitutie, waaronder videomateriaal, en mensenhandel) kort zijn.
  Het georganiseerde karakter toont zich op veel verschillende manieren: van een ouder of grootouder die een (klein)dochter of -zoon misbruikt en het kind ook min of meer structureel 'uitleent' aan bekenden tot zeer gesloten familiegroepen waar kinderen vanaf hun geboorte worden 'getraind' om een rol te kunnen spelen in kinderporno en -prostitutie en dat voort te kunnen zetten als volwassene – uitbuiting als handelsmerk. Het was goed geweest als de commissie deze veelvormigheid had benadrukt.
  Dat geldt ook voor de nauwe banden die met name de transgenerationeel georganiseerde groepen hebben met de criminaliteit, in casu vooral mensenhandel.
  Merkwaardig is de quote die in het rapport wordt gegeven (pag. 11 van het concept): deze is afkomstig van de LEBZ en wordt door deze organisatie juist gebruikt om aan te geven dat een verhaal dat zich op deze wijze ontwikkelt daarmee ongeloofwaardig is.
- Sadistisch. Hier maakt de commissie de fout dat ze ervan uitgaat dat het geweld *veelal gepaard gaat met ritueel en/of satanische aspecten* (cursivering KTGG). Dit stemt niet overeen met wat het KTGG hoort van overlevers en hulpverleners. Rituele aspecten komen voor, in diverse vormen, wel of niet gekoppeld aan een ideologie en/of (pseudo)religieuze achtergrond, echter zij zijn geen vast onderdeel van alle georganiseerde geweld. Altijd dienen rituelen – welke dan ook – het doel: het inboezemen van angst, het behouden en versterken van macht, en uiteindelijk het voortbestaan van het netwerk. Centraal dient te staan het extreme geweld, of dit nu wel of niet gepaard gaat met rituelen is daarbij van ondergeschikt belang. Ook deze nuancering had genoemd moeten worden in het eindrapport.
  Het is wel zo dat in de interviews van overlevers die via het KTGG zijn aangemeld een aantal malen sprake is van rituele kenmerken, echter niet in meerderheid. Centraal moeten staan het georganiseerde en de extreme vormen van geweld, niet het rituele.

2. Ritueel

Hoewel in het rapport zelf al melding wordt gemaakt van het feit dat het belangrijk is dat de term 'georganiseerd sadistisch misbruik' werd geïntroduceerd in de motie en de antwoorden van de minister van J&V (pagina 7 van het concept), wordt zelfs al in de allereerste zin van het voorwoord aangegeven dat 'al snel duidelijk werd dat onder sadistisch vooral ritueel misbruik werd verstaan'. Dit strookt in ieder geval niet met wat het KTGG de commissie meermalen heeft aangegeven: dat rituele kenmerken *altijd* onderdeel zijn van georganiseerd sadistisch misbruik, dat het soms wel en soms niet voorkomt en dat het in vele gradaties en vanuit verschillende motieven voorkomt (macht, angst creëren, ideologie, (pseudo)religieuze achtergronden). In het rapport wordt de term 'ritueel misbruik' voortdurend op een zodanige wijze gebruikt dat de indruk wordt gewekt dat het een zelfstandige entiteit is. Dat is nooit het geval; ook wanneer binnen een sekte alles draait om rituelen gebeurt dit georganiseerd en dusdanig dat van sadistisch gesproken kan worden. Op pagina 11 van het conceptrapport schrijft de commissie dat 'ritueel misbruik in dit rapport opgevat wordt als een vorm van georganiseerd misbruik'. Naast dat het ons inziens niet 'een vorm van' is maar een gebruikt middel, is het in het rapport veelvuldig zo dat het, zoals aangegeven, een zelfstandige entiteit lijkt te zijn. Dat is dus onjuist.
Een groot gevaar dat de term in zich heeft, is dat het de discussie vervuilt, onder andere doordat het veel verzet en ongeloof veroorzaakt.
Een ander nadeel van de wijze van het gebruik van de term in het rapport is dat vastgesteld wordt dat wetenschappelijke onderbouwing onderbreekt èn dat er geen beeldmateriaal zou bestaan dat aantoont dat het voorkomt. Het laatste is apert onjuist. De commissie had zonder veel moeite zelf de sites kunnen vinden waarop rituele kenmerken aanwezig zijn, of zij had gebruik kunnen maken van de organisaties die zich verdienstelijk maken met het opsporen van kinderporno op het internet. Het is ons niet duidelijk wat de commissie ervan heeft weerhouden dit te doen, maar het wel een ernstig manco.
Bovendien zijn er in de internationale media diverse meldingen over strafzaken waarin is vastgesteld dat sprake was van ritueel geweld. Het KTGG heeft hierover documentatie beschikbaar. Deze stellingname van de commissie draagt bij aan het idee dat het niet bestaat, waarbij 'het' dan gemakkelijk wordt uitgebreid naar het georganiseerde sadistische misbruik.
Ook is van belang dat het Schadefonds Geweldsmisdrijven slachtoffers die melding maakten van rituelen, heeft erkend. Was de commissie daarvan niet op de hoogte?
In het rapport wordt beweerd dat er geen wetenschappelijk bewijs zou bestaan, helaas geeft de commissie geen adviezen hoe die leemte opgevuld zou kunnen worden. Ook de belangrijke vraag hoe het feit dat overlevers wel melding maken van het gebruik van rituelen geïnterpreteerd moet worden, blijft onbeantwoord. De commissie lijkt hier te suggereren dat suggestie door de daders een grote rol speelt, daarmee dus ontkennend dat er ook de mogelijkheid bestaat dat rituelen wel degelijk worden gebruikt, en dat suggestie een belangrijk middel van beïnvloeding is dat daders gebruiken.
Interessant is ook de vraag – door de commissie niet gesteld en dus ook niet beantwoord – of informatie die in psychotherapieën naar voren komt, zonder dat gebruik wordt gemaakt van suggestieve technieken, niet als een vorm van bewijs opgevat kan worden.

> Sadistisch omvat veel meer dan alleen rituelen, en de wijze waarop de commissie de term ritueel gebruikt, verengt ten onrechte waarom het gaat.

3. Suggestie

Een volgend punt van kritiek is de grote nadruk die in het rapport wordt gelegd op suggestie, zowel van de kant van daders als in behandelingen. Dit gebeurt zodanig dat er

in het rapport twijfels worden gezaaid over de geloofwaardigheid van wat overlevers vertellen. Ten onrechte wat ons betreft.
Daders werken inderdaad veel met suggestieve technieken, in vele gedaanten, maar altijd met als doel de controle te handhaven. Het is inherent aan deze netwerken; de verhalen van overlevers over deze suggestieve technieken bevatten dus *veel informatie over hoe daders te werk gaan, en zij zeggen dus iets over 'aard en context.* Het is daarom veel te kort door de bocht om, zoals het rapport doet, het aantreffen van suggestieve technieken te beschouwen als bewijs dat de verhalen niet kloppen.
Daarnaast is het van belang te beseffen dat, ook al wordt wellicht een deel van het vertelde verhaal minder waarschijnlijk, dit niet wil zeggen dat het complete verhaal niet op waarheid kan berusten. Een noodzakelijke nuancering die in het rapport ook helaas ontbreekt.
Over behandelingen wordt met name door rechtspsychologen en de LEBZ gesuggereerd dat daarin suggestieve technieken worden gebruikt - vaak in combinatie met door hen als 'een zoektocht naar herinneringen aan seksueel misbruik' benoemde handelwijzen – waardoor herinneringen zouden ontstaan aan niet bestaande gebeurtenissen. De commissie heeft dit naar onze mening kritiekloos overgenomen. Daarmee doet zij mee aan deze zienswijze, die ons inziens onjuist is en op zijn minst discutabel. Tot nu ontbreken namelijk de data die dit alles zouden kunnen onderbouwen, evenals data die aangeven om hoeveel behandelaars het hierbij zou gaan. De personen en organisaties die deze meningen poneren, reageren niet als daarnaar gevraagd wordt. Ook het KTGG weet dat er behandelaars zijn die niet werken zoals dit zou moeten, maar heeft de stellige indruk dat het om een kleine minderheid gaat.

De genoemde nadruk in het rapport op suggestie leidt jammer genoeg tot de kwalijke en onterechte suggestie dat het allemaal fantasie is wat mensen vertellen over wat hun is aangedaan.

4. Dissociatie

De wijze waarop in het rapport het fenomeen dissociatie wordt omschreven is niet conform de huidige stand van zaken.
Dissociatie is niet het gevolg van extreme stress. Het is een overlevingsmechanisme van ons brein om te kunnen gaan met een trauma. Trauma wil zeggen een emotioneel overweldigende situatie gepaard gaande met sterke gevoelens van machteloosheid; een situatie die onmogelijk te integreren valt binnen de persoonlijkheid. De niet te integreren emoties worden afgesplitst, als het ware op een zijspoor geplaatst, waardoor het mogelijk wordt 'normaal' door te leven. Dat in een dergelijke situatie sprake is van extreme stress, is duidelijk; het is niet deze stress die de dissociatie veroorzaakt, maar de onmogelijkheid deze te integreren.
Dissociatie is het centrale fenomeen van de Dissociatieve Identiteits Stoornis (DIS). Essentieel is dat DIS slechts ontstaat in reactie op het meermalen ondergaan van trauma voor het vierde levensjaar. In deze periode is het brein nog in het geheel niet in staat alles wat deel uitmaakt van het traumatische gebeuren te integreren. Dezelfde ervaringen op latere leeftijd leiden niet meer tot DIS, maar tot complexe posttraumatische stress stoornis (CPTSS) of – in minder ernstige situaties – tot PTSS. Bij CPTSS zijn vrijwel altijd dissociatieve verschijnselen aanwezig, bij PTSS minder vaak, of in het geheel niet.
Als er eenmaal sprake is van DIS, dan geven trauma's op latere leeftijd veelal aanleiding tot het ontstaan van weer meer persoonlijkheidsdelen.
In de vakliteratuur over DIS wordt gesproken over 'Neutral Personalities - NP – en Emotional Personalities – EP. De NP's nemen deel aan het normale alledaagse leven en de EP's bevatten de emotionele herinneringen aan het trauma. Chronische traumatisering leidt tot de aanwezigheid van meerdere deelpersoonlijkheden, ook wel 'alters' genoemd. Over het algemeen is er geen communicatie tussen de verschillende alters; vaak zijn zij van elkaars bestaan ook niet of weinig op de hoogte. Deze scheiding speelt vooral tussen NP's en EP's, maar ook tussen de delen onderling. De scheiding is niet altijd volledig. Een

van de doelen van behandeling is ook om deze barrières tussen de delen te verkleinen en te openen.
Deze kennis omtrent de ontstaanswijze en de organisatie van DIS is van belang als het gaat om het probleem van de hervonden herinneringen; zie daarvoor punt 5.

Ten onrechte meldt het rapport dat de controverse tussen de twee verklaringsmodellen van DIS (traumamodel versus sociocognitieve model) nog bestaat. De controverse bestaat nog, maar ondertussen is wetenschappelijk voldoende bewezen dat het sociocognitieve model niet in staat is een goede verklaring te geven. Het is te betreuren dat door deze stellingname de commissie de bestaande polarisatie niet vermindert, maar in stand blijft.

Het is van groot belang onderscheid te maken tussen de situatie zoals hierboven beschreven, en die wanneer sprake is van georganiseerd sadistisch misbruik in netwerkverband, wanneer daar bewust geprobeerd wordt persoonlijkheidsdelen nieuw af te splitsen teneinde deze bepaalde opdrachten te kunnen geven. Indien dit proces ook reeds aanvangt voor het vierde jaar, ontstaat een veel complexer, meerlagige vorm van DIS. In wezen CDIS.
Hoewel onder wetenschappers twijfels bestaan over het hier beschreven ontstaansproces van CDIS, leidt het geen twijfel dat het bestaat. In therapieën wordt het mechanisme zichtbaar in al zijn facetten. Zonder dat daarbij door de therapeut gebruik wordt gemaakt van zogenaamd suggestieve technieken.

In het rapport wordt ook vermeld dat het aantal mensen met DIS bij de geïnterviewden klein is. Dat moge zo zijn, dit neemt niet weg dat het aantal in de praktijk van alle dag veel groter is. Wellicht heeft zich een selectie gemeld bij de commissie. Argos heeft andere, veel hogere cijfers gevonden bij hun onderzoek:
https://www.vpro.nl/argos/lees/nieuws/2020/christel-kraaij-over-het-behandelen-van-clienten-met-dis.html
Van de mensen in behandeling met een achtergrond van georganiseerd misbruik bij Heelzorg (Zwolle) heeft tot 90% de diagnose DIS.

5. Herinneringen

In het rapport veel aandacht voor de zogenaamde 'hervonden herinneringen', iets dat de (wetenschappelijke) gemoederen al vele jaren bezighoudt.
Volgens sommige geheugenonderzoekers zou het hervinden van een herinnering het gevolg zijn van een gericht zoeken door de therapeut naar herinneringen aan seksueel misbruik en/of het gebruik van zogenaamde suggestieve technieken door de behandelaar.
Bewijs voor deze stelling is voor zover ons bekend nooit geleverd. Daarnaast geven overlevers aan dat zij zich misbruiksituaties ook gingen herinneren vóórdat sprake was van een behandeling. Vaak was dat juist de reden hulp te zoeken.

In het rapport wordt, in navolging van de wijze waarop in Nederland met name rechtspsychologen zich over deze materie uitlaten, geen enkele aandacht besteed aan de verklaring die voortkomt uit kennis over DIS. Dat is een ernstige omissie.
Zoals duidelijk zal zijn uit de onder 4 beschreven wijze waarop DIS tot stand komt en functioneert, zal duidelijk zijn dat de NP's geen weet hebben van de trauma's; de herinnering daaraan is aanwezig bij de EP's. Aangezien de NP's het algemene leven leiden, is het niet verwonderlijk dat zij zich niets herinneren wanneer hen naar trauma's wordt gevraagd. Ook spontaan zullen zij niets kunnen zeggen over die trauma's. Echter, zeker in een goede behandeling, maar ook wel indien er met een ander persoon een

veilige en betrouwbare relatie ontstaat, kan er een situatie ontstaan waarin een herinnering van een EP wordt gedeeld met de NP en de therapeut of die ander. De herinnering is niet hervonden, want was nooit weg, maar opnieuw toegankelijk geworden.

Mensen met DIS en (C)PTSS leiden aan nachtmerries en herbelevingen. Ook hierin zijn vaak de oorspronkelijke trauma's te herkennen. Zeker herbelevingen ontstaan door triggers – elementen uit een ervaring in het hier-en-nu – die contact maken met een (deel van een) afgesplitst emotioneel beladen aspect van het trauma. Ook het zorgvuldig beschouwen van de eigen nachtmerries en herbelevingen kunnen voor een overlever de weg openen naar afgesplitste herinneringen, waarmee deze weer toegankelijk kunnen worden.

De commissie heeft de hierboven beschreven kennis – die gemakkelijk te vinden is – niet heeft gebruikt. Daardoor wordt een incompleet, te gesimplificeerd beeld geschetst over de herinneringen van overlevers, en dit draagt bij aan de sterke stroming in ons land (en ook daarbuiten) die dit onderwerp weg willen denken en ontkennen. Met een sterk negatief effect op het welbevinden van overlevers en een versterkte isolatie van slachtoffers.
Het KTGG ziet het als een maatschappelijke verantwoordelijkheid dat er juist een collectieve verandering gaat plaatsvinden richting méér erkenning, vroege signalering, adequate hulpverlening en veel betere opsporing, waarbij overlever zich veilig voelen.

6. Interviews en verslagen

Het KTGG heeft samen met een aantal andere belangenorganisaties een rol gespeeld bij het contact zoeken met overlevers en hulpverleners die bereid zouden zijn zich te laten interviewen door de commissie, ondanks het alom aanwezige wantrouwen ten opzichte van de commissie en meer algemeen de grote angst die altijd aanwezig is rond het zich uitspreken (niet geloofd worden; angst voor de dreiging vanuit de daders; soms gevoelens van loyaliteit). We zijn erin geslaagd dit te doen op een voor overlevers veilige, indien gewenst dus anonieme, wijze.
Zonder uitzondering voelden de geïnterviewden zich gehoord en serieus genomen tijdens de interviews; een compliment voor de commissieleden die de interviews deden.
Deze positieve ervaringen werden echter helaas teniet gedaan toen de verslagen van de gesprekken - na voor alle geïnterviewden veel te lange tijd - klaar waren. Unaniem waren de geïnterviewden van mening dat de verslagen rommelig waren en in het geheel geen recht deden aan hetgeen zij in het gesprek hadden verteld. Het was goed dat de commissie hierop naar de geïnterviewden met begrip heeft gereageerd.
Echter het roept wel de vraag op in hoeverre de commissie in staat is om de juiste conclusies te trekken uit de informatie die zij kregen. Wij betreuren het zeer dat de commissie ons, ondanks een aantal dringende verzoeken, niet de gelegenheid heeft geboden de deelrapporten in te zien die betrekking hebben op de interviews. Dit zonder argumentatie. Daarmee is ons de gelegenheid ontnomen onze garantie aan de overlevers na te komen dat wij zouden controleren of hun informatie terug te vinden is in het eindrapport. Wij betreuren dit niet alleen, maar beschouwen het als een schending van de afspraken met de overlevers en hulpverleners die de moed hadden zich te laten interviewen. Voor overlevers was dit een bevestiging van hun wantrouwen, en voor sommigen zelfs een trigger die oude ervaringen, en dus veel pijn, naar boven haalden. Bedacht moet worden dat het zich laten interviewen voor overlever niet slechts een spannende ervaring was, maar die in sommige situaties ook heeft geleid tot bedreigingen en zelfs het daadwerkelijk uitgevoerd worden daarvan.

Dankzij het feit dat wij van de via ons geïnterviewde personen toestemming hebben hun gecorrigeerde verslagen te bewaren en in te zien, kunnen wij enigszins beoordelen of het

rapport recht doet aan de door overlevers en behandelaars gegeven informatie. Wij moeten constateren dat dit slechts in beperkte mate is gebeurd. Het beeld dat de commissie in het rapport schetst op basis van wat zij hoorden van overlevers en hulpverleners is een zwak aftreksel van wat zij werkelijk te horen kregen. Een belangrijke constatering, aangezien een opdracht aan de commissie was om onderzoek te doen naar de aard en context van georganiseerd sadistisch misbruik, en juist deze informatie kan vrijwel alleen door overlevers worden gegeven, en in mindere mate door hulpverleners. Ook zij hadden forse kritiek op de verslagen.

Voor met name overlevers zal dit een grote teleurstelling zijn en zeker een aantal van hen sterken in hun overtuiging dat van de overheid en autoriteten geen hulp, steun of begrip verwacht kan worden. Dit dient de commissie zich zeer aan te trekken.

Hieronder volgt een opsomming van informatie zoals deze in de verslagen van de interviews is beschreven. Het betreft de interviews van overlevers die via het KTGG contact kregen met de commissie, met de kanttekening dat zij allen hebben aangegeven dat de verslagen niet een volledige weergave bevatten van wat zij allemaal hadden verteld.

Vormen van misbruik:

- misbruik door familieleden (ouders, grootouders, andere familieleden)
- door vrienden/bekenden van familieleden
- door zogenaamde hooggeplaatsten (zoals huisarts, politieambtenaren, leerkrachten, rectoren)
- vanaf de (zeer) vroege jeugd tot ver in de volwassenheid
- soms wordt een (internationale) sekte genoemd
- misbruik in pleegzorg als 'extra'
- netwerken (soms met enige details)
- op zeer veel manieren seksueel misbruikt worden, alle lichaamsopeningen, vaak met veel geweld
- anderen (vaak kinderen) moeten pijnigen en moeten toekijken als anderen dit moeten doen
- seks met dieren
- gebruik van hypnose en diverse soorten drugs
- veel geweld (waaronder elektrische schokken, wurging, opgehangen worden aan kettingen)
- offeren van babylijkjes
- uitwerpselen of braaksel moeten eten
- eenmaal voodoo
- bloed drinken
- seances
- dierenoffers
- vormen van rituelen (babyoffers, met bloed kruis op het voorhoofd, maskers en lange gewaden, duiveluitdrijvingen
- seksuele opwinding opgewekt in samenhang met verstikking
- vrouwen- en mensenhandel
- toepassing van mindcontrol/getraind worden in porno en toepassen van (seksueel) geweld
- programmeringen
- moorden (van anderen en eenmaal een poging op de persoon zelf)
- er worden films gemaakt
- een aantal melden zwangerschappen met daders als 'vader', miskramen, een enkele keer de foetus kapot moeten snijden
- extreme dreiging en uitvoering daarvan bij pogingen los te komen van het netwerk
- ontsnappen aan het netwerk door het buitenland
- terroriseren van de familie

Gevolgen van het geweld:

- scheidingen
- invaliditeit
- diverse chronische lichamelijke klachten
- suïcidaliteit en pogingen
- depressies
- anorexia
- paranoïditeit
- grote seksuele problemen
- herbelevingen
- nachtmerries
- PTSS, dissociatie en DIS
- drugsgebruik
- angsten
- burn-out
- achter in ontwikkeling lange tijd
- spijbelen op school
- isolement

Over de gezinnen van herkomst:

- onveilig
- verwaarlozend
- veel geweld
- vaak scheiden ouders
- moeders soms ook dader of ontkennend
- als ouders geen dader waren ongeloof bij de ouders.

Ervaringen met de hulpverlening:

Vrijwel alle overlevers hebben ervaringen met de hulpverlening. Vaak wordt over de GGZ gezegd dat de hulp daar niet hielp. Veel negatieve ervaringen. Een lang traject goede hulp te vinden – dit kan van zeer verschillende aard zijn (ons idee: hulp moet aansluiten bij de individuele behoefte, voor de een helpt praten, voor de ander meer lichaamsgericht werken, enzovoort). Sommigen zijn opgenomen (geweest) in een gespecialiseerde kliniek.

Ervaringen met de politie:

Een aantal overlevers hadden contact met de politie. Overwegend voelden zij zich niet serieus genomen, niet geloofd, geen interesse, weggezet worden als complotdenker. Er wordt melding gemaakt dat er grote fouten zijn gemaakt (uit de verslagen is niet op te maken of daar meer details over werden verteld). Slechts een enkeling deed aangifte, steeds gevolgd door seponering vanwege gebrek aan bewijs. De angst niet geloofd te worden is de belangrijkste reden.

Door overlevers genoemde adviezen:

- safe houses
- meldpunt dat veilig is (genoemd worden Sektesignaal en KTGG)
- meer openheid en bewustwording
- erkenning
- meer kennis bij GGZ en politie
- leer kinderen te gaan praten over wat ze meemaken
- let op kwetsbare kinderen
- meer voorlichting
- stop de discussie over 'hervonden herinneringen'
- pak hooggeplaatsten aan

Het is te hopen dat de commissie dit heldere en vrij complete beeld opneemt in het eindrapport. Dít is het antwoord dat gegeven had moete worden op de opdracht 'onderzoek aard en context', en alleen dít doet de overlevers recht.

7. Opsporing

De belangenorganisaties Misbruikt, Spotlight, Lisa tegen georganiseerd kindermisbruik en KTGG hebben de commissie een zeer uitgebreid document doen toekomen met onderbouwde adviezen over opsporing. De commissie is evenals deze organisaties van mening dat de opsporing in gevallen van georganiseerd sadistisch misbruik thuishoort bij afdeling mensenhandel van de politie. Dat waarderen wij. Belangrijk is – ook dit noemt het rapport niet – dat er geen individuele aangifte nodig is als deze vormen van misbruik door de afdeling mensenhandel worden aangepakt.
Wij betreuren het zeer dat de commissie diverse belangrijke aandachtspunten uit dit advies niet noemt: *digitale opsporing (Team High Tech Crime), financiële opsporing, afscherming en beveiliging van het dossier, en internationale samenwerking.* Ook rept het eindrapport met geen woord over de noodzaak alert te zijn op de mogelijkheid dat daders of door daders gechanteerde personen *invloedrijke posities* kunnen innemen, en invloed op het justitiële proces kunnen uitoefenen.
Verder laat het rapport de LEBZ buiten beschouwing; bij behandeling door de afdeling mensenhandel heeft de LEBZ geen plaats. Deze vaststelling ontbreekt. De woorden die in de paragraaf 'Ondersteuning bij doen van melding of aangifte' aan de LEBZ worden besteed zijn dan ook overbodig; de LEBZ heeft geen rol bij georganiseerd sadistisch misbruik.
Het rapport geeft wel aan dat voor overlevers een belangrijke drempel is de verwachting - en in diverse gevallen de ervaring - door de politie niet geloofd en niet serieus genomen te worden. Maar zij noemt niet dat ook de politie zelf vaak ook achterdochtig en sceptisch staat ten opzichte van de verhalen van overlevers, en dus weinig uitnodigend zal zijn.
Tenslotte – en dat is voor het KTGG een zwaar punt – wordt in de paragraaf over opsporing geen aandacht besteed aan de veiligheid van overlevers, waaraan in het gezamenlijke advies juist veel aandacht wordt besteed. In de paragraaf Ondersteuning … worden er summier enige woorden aan gewijd.

Het KTGG pleit ervoor het advies van de samenwerkende belangenorganisaties integraal over te nemen.

8. Meldpunt

Wat in het vorige hoofdstuk staat, geldt onverkort ook voor dit onderwerp. Ook hier schreven de samenwerkende belangenorganisaties, nota bene naar aanleiding van een verzoek van de commissie aan Misbruikt, een voorstel voor de uitvoering van een meldpunt voor slachtoffers van georganiseerd sadistisch misbruik.
In de adviezen van de commissie over een meldpunt is hiervan niets terug te vinden. Opvallend is daarnaast dat de commissie zeer positief is over de situatie in Duitsland, en zelfs aangeeft dat daarvan veel te leren is. In Duitsland is sprake van een meldpunt speciaal voor georganiseerd misbruik. Bijzonder is dat de commissie vervolgens een geheel andere weg kiest en adviseert een algemeen, breed, meldpunt in te richten. Daarbinnen zou dan een meldpuntje voor georganiseerd sadistisch misbruik kunnen functioneren.
De argumentatie waarom het voorstel van de gezamenlijke belangenorganisaties en het Duitse voorbeeld – die grotendeels eensluidend zijn – niet worden overgenomen, is afwezig. Er wordt slechts aangenomen dat een kleine organisatie geen inbedding heeft waarbij andere expertise geraadpleegd kan worden zodat bijvoorbeeld tunnelvisie kan worden voorkomen. Elders in het rapport wordt ter ondersteuning het voorbeeld van Sektesignaal aangehaald, waarbij ten onrechte wordt gesteld dat het verdwijnen hiervan het gevolg zou zijn van te geringe aantallen meldingen. Het was, zoals algemeen bekend is, een bezuinigingsmaatregel. De commissie meldt dit overigens zelf ook in haar bijlage A1.
De argumentatie van de commissie rammelt en is bovenal tendentieus. Andere expertise kan en zal altijd worden ingewonnen, ook door een kleine organisatie. Als het over tunnelvisie gaat wordt duidelijk wat de commissie beoogt: dit past in de vaststellingen uit het rapport dat suggestie een grote rol speelt waar door belangenbehartigers te weinig aandacht voor zou zijn (wat niet waar is). Het past in de wijze waarop de commissie reeds niet meer wetenschappelijk aanvaarde zienswijzen over geheugen en DIS naar voren haalt als nog steeds valide theorieën. Het past dus bij de poging van de commissie een rapport te schrijven met 'voor elck wat wils'. Dit misstaat in een rapport geschreven door hooggekwalificeerde wetenschappers.

Voor overlevers is het duidelijk: zij zullen zich slechts veilig voelen – en dus zich melden – in een overzichtelijke organisatie met gespecialiseerde kennis en zonder banden met een grote, voor hen vaak belaste, organisatie.
Wat betreft het laatste is ook van groot belang dat het meldpunt onafhankelijk is, zeker van de overheid. Het rapport noemt facilitatie door de overheid en onder verantwoordelijkheid vallen van VWS. Essentieel is dat er een solide en gecontinueerde financiële vorm ontstaat zonder enige invloed van de geldverstrekker op het beleid.

9. Kenniscentrum

De commissie adviseert te komen tot de vorming van een multidisciplinair kenniscentrum. Ook hier kiest de commissie voor een kenniscentrum van algemene aard, met diverse specialisaties.

De commissie gaat eraan voorbij dat er al een aantal decennia een kenniscentrum bestaat: het KTGG.

Het KTGG slaagt in haar missie door het harde werken van slechts een klein aantal vrijwilligers. Al jaren stellen wij vast dat het onmogelijk is dat te doen wat noodzakelijk

Het KTGG heeft intensieve contacten met de andere belangenorganisaties in ons land. Zij heeft contacten met de politiek en met diverse internationaal bekende specialisten op het gebied van de gevolgen van chronische traumatisering, dissociatie en georganiseerd misbruik. Het KTGG is lid van de wereldwijde ISST-D en de Europese ESTD. Zij heeft langlopende en intensieve contacten met overlevers en met hulpverleners, zowel individuele als gespecialiseerde behandelcentra. Het KTGG verricht reeds vanaf het ontstaan onderzoek onder hulpverleners. Momenteel is een antropoloog bezig onderzoek op te zetten over transgenerationeel georganiseerd geweld onder auspiciën van en in nauwe samenwerking met het KTGG, begeleid door een aantal hoogleraren en internationale deskundigen. Het KTGG organiseert al een aantal jaren zeer gewaardeerde symposia over een breed scala onderwerpen. Op relatief kleine schaal geeft het KTGG al geruime tijd inhoudelijke informatie aan bijvoorbeeld individuele politie- en marechausseefunctionarissen, werkers bij uittreeprogramma's voor sekswerkers, huisartsen en hulpverleners; in principe aan iedereen die daarom vraagt. Het KTGG bezit een uitvoerige bibliotheek van boeken en artikelen, die vrij toegankelijk zijn.

is: veel belangrijke zaken blijven liggen vanwege gebrek aan tijd, funding en mankracht. Het KTGG is van mening in staat te zijn, op basis van de jarenlange ervaring, richting te geven aan de vorming van een professioneel kenniscentrum, specifiek gericht op transgenerationeel georganiseerd geweld. Wij weten ons hierin gesteund door overlever, hulpverleners en door de belangenorganisaties waarmee wij reeds samenwerken.
Door deze inspirerende samenwerking ligt het voor de hand en is het bovendien uitvoerbaar kenniscentrum en meldpunt goed te integreren, waardoor aan het – ons inziens niet valide – argument van het nadeel van een te kleine organisatie tegemoet wordt gekomen.

10. Slotbeschouwing

Het zal duidelijk zijn dat het KTGG naast enkele positieve punten ook kritiek heeft op het eindrapport.

De commissie stelt klip en klaar dat georganiseerd sadistisch misbruik bestaat. Zij kon ook niet anders, want de opdracht aan de commissie ging daarvan reeds uit. Van daaruit diende de commissie onderzoek te doen naar aard en context. Dit heeft zij vrijwel geheel nagelaten. Zij heeft zich echter wel ingespannen twijfel te zaaien over dat bestaan, door te wijzen op het (zogenaamd) niet wetenschappelijk onderbouwd zijn van diverse fenomenen, zoals rituelen en herinneringen. Pogingen te komen tot wetenschappelijke onderbouwing hiervan zouden trouwens minstens veel ethische vragen oproepen; dat maakt de vaststelling door de commissie enigszins discutabel.
Ook roept zij twijfels over de geloofwaardigheid van wat overlevers vertellen op door veel aandacht te schenken aan zogenaamd wetenschappelijk bewijs dat er zou zijn over het niet bestaan van hervonden herinneringen, daarbij veronachtzamend dat dit onderzoek is uitgevoerd bij merendeels volwassen en gezonde vrijwilligers, door onderzoekers die geen of slechts sporadisch ervaring hebben met mensen met de gevolgen van georganiseerd sadistisch misbruik, waaronder DIS.

De taak van de commissie was - uitgaand van het bestaan - wetenschappelijk te onderzoeken of de meningen, hypothesen, beweringen en stellingen van degenen die dit betwijfelen, de toets der kritiek kunnen doorstaan. In plaats van dat te doen heeft de commissie zich beijverd deze meningen enzovoort te verheffen tot de huidige stand van zaken. Wat zij niet is. Daarmee heeft de commissie niet slechts haar opdracht verzaakt, maar iets gedaan wat overlevers en hun hulpverleners in een kwaad, dubieus daglicht plaatst en de bestaande polarisatie bevestigt.
Een verklaring van de beweegredenen van de commissie voor deze aanpak staat niet in het rapport.

Om de opdracht correct en compleet uit te voeren zou het rapport herschreven moeten worden, gebaseerd op de wel degelijk bij de commissie aanwezige informatie, maar met een andere insteek: namelijk zoals gezegd, aantonen dat iedere twijfel over het bestaan van georganiseerd sadistisch misbruik naar het land van fabels kan worden verwezen. Met de vaststelling dat er wel degelijk nog veel te onderzoeken is.

Het is een rapport dat vrijwel iedereen wel iets gunt waar zij zich in kunnen herkennen. De commissie heeft proberen te voorkomen dat zij achteraf het verwijt zou krijgen aan een bepaalde groepering of mening geen aandacht te hebben besteed. In die aan zichzelf gegeven opdracht is zij waarschijnlijk geslaagd. Daarmee laten ze echter de mensen waar het om draait – de slachtoffers en overlevers – grotendeels in de kou staan.
Een ander effect van deze houding is dat de polarisatie nieuw voedsel krijgt en dus zeker niet zal afnemen. Ondanks het feit dat erkend wordt dat georganiseerd sadistisch misbruik bestaat. Door de hele opbouw van het rapport en de overdadige aandacht voor rituelen, hervonden herinneringen, en achterhaalde ideeën over dissociatie, en bovenal het slechts summier putten uit de veelheid van informatie gegeven door overlevers en behandelaren, wordt deze vaststelling – dat het bestaat – helaas verzwakt.

Tenslotte: nergens in het rapport wordt blijk gegeven van een *gevoel van urgentie:* dagelijks worden nog steeds (zeer jonge) kinderen gruwelijk mishandeld en geïndoctrineerd, uitgebuit en soms dusdanig mishandeld dat de dood erop volgt. Het zou zeer te waarderen zijn als de commissie de politiek, justitie en de maatschappij op zou roepen dit ernstige probleem met voortvarendheid aan te pakken.

Datum: 3 december 2022

Meer informatie:

---over de Duitse situatie:

Pressemitteilung von Unabhängiger Beauftragte für Fragen des sexuellen Kindermissbrauchs (29-04-2021)
www.beauftragter-missbrauch.de
www.berta-telefon.de

---artikelen over DIS en ritueel misbruik:

- Richard J. Loewenstein (2018): Dissociation debates: everything you know is wrong. *Dialogues in Clinical Neuroscience, vol 20, no. 3*
- Vissia, E.M.et al (2016): Is it trauma- or fantasy-based? Comparing dissociative identity disorder, post-traumatic stress disorder, simulators and controls. *Acta Psychiatrica Scandinavica, 1-18*
- Vedat Sar et al (2017): Revisiting the etiological aspects of dissociative identity disorder: a biopsychological perspective. *Psychology Research and Behavior Management, 11*
- Antje A.T.S. Teinders & Dirk J. Veltman (2020): Dissociatieve Identiteits Stoornis: eindelijk uit de schaduw? *Uit hetr Engels vertaald. Geplaatst in: The British Journal of Psychiatry*
- Johanna Schröder et al (2020): Demystifying ritual abuse – insights by self-identified victims and health care professionals. *Journal of Trauma and Dissociation*
- Het LuMens interview met ds. Anne de Vries